EVALUAREA SITUAȚIEI HERPETOFAUNISTICE DIN REGIUNEA PRUTULUI DE JOS, RÎURILOR IALPUG ȘI CAHUL

Țurcan Vladimir

Institutul de Zoologie, Chișinău, Republica Moldova, vladimirtsurcan@mail.ru

<https://doi.org/10.53937/9789975315975.25>

În lucrare sunt prezentate rezultatele estimărilor în teren efectuate în zona Prutului de Jos, râurilor Ialpug și Cahul, cu scopul evaluării situației actuale a herpetofaunei și elaborării recomandărilor pentru ameliorarea situației ecologice locale. Actualitatea acestor cercetări este determinată de importanța regiunii date ca parte componentă a bazinului Dunărean și ca zonă de tampon a rezervației biosferice "Delta Dunării".

În prezent regiunea investigată este una dintre cele mai valorificate, ecosistemele naturale fiind reprezentate prin fragmente reduse, situate preponderent în luncile râurilor și care sunt supuse tot mai mult impactului antropic. Necătiind la faptul că unele sectoare mici de stepă („Bugeac”, „Dezghingea”, „Ciumai”, „Cneazevca-Hănăsenii Noi”, „Câșlița-Prut”) au fost rezervate multe specii din herpetofauna regiunii și-au redus arealul și sunt pe cale de dispariție. În prezent complexul de amfibieni și reptile din zonă este constituit din 9 specii reptile și 8 amfibieni. Cele mai răspândite reptile în regiune sunt trei specii de lacertide (*Lacerta agilis*, *L. viridis*, *Podarcis taurica*) și o specie de șarpe (*Natrix natrix*). Dintre amfibieni mai frecvent întâlnite sunt 5 specii (*Triturus cristatus*, *Rana ridibunda*, *R. esculenta*, *Bufo viridis*, *Bombina bombina*). Însă și aceste specii au o distribuție neuniformă, preferând sectoarele mai puțin afectate de impactul antropic. Cele mai vulnerabile sunt 4 specii de șerpi (*Coluber caspius*, *Elaphe sauromates*, *Coronella austriaca*,). Prezența speciei *Vipera ursini* este discutabilă, deoarece populațiile locale descrise în trecut au dispărut. Speciile menționate mai sus se deosebesc printr-o răspândire cu caracter destul de fragmentat. Populațiile locale care s-au păstrat până

În prezent sunt ca regulă situate pe pantele văilor riverane și sunt izolate de diverse agrocenoze. În ansamblu, habitatele potențiale pentru conservarea diversității herpetofaunistice în această zonă a republicii corespund de obicei cu rețeaua hidrografică și prezintă un sistem de versante și râpi situate de-a lungul luncilor și în care se combină diverse locuri deschise cu vegetație ierboasă sau crescute cu arbuști și palustre. Terenurile cu aspect natural, situate în văile acestor râuri sunt importante pentru formarea rețelei ecologice naționale și a zonei de tampon a rezervației biosferice „Delta Dunării”. În acest context este necesar de menționat sectoarele care și-au păstrat mai mult sau mai puțin aspectul lor natural cum sunt intervalele de luncă ale Prutului: Antoneuca - Cantemir, Combinatul Piscicol Cahul, lacurile Manta și Beleu; intervalele luncii râului Cahul: Gavanoasa-Vulcănești, Etulia-lacul Cahul; lacurile de acumulare ale râului Ialpuș: Cenac, Comrat, Congaz, Taraclia și sectoarele de stepă „Bugeac” și „Ciumai”.

Factorii negativi principali, care duc la degradarea complexului herpetofaunistic în zona dată sunt pășunatul excesiv și desecarea luncilor, care duc la distrugerea substratului vegetal și ca urmare a bazei de nutriție. De asemenea se reduc considerabil locurile de reproducere a multor specii de amfibieni și reptile. Acțiunea acestor factori este destul de pronunțată pentru râurile Cahul și Ialpuș. În prezent pe intervalul Comrat-Taraclia se efectuează lucrări de desecare și canalizare a râului. Aceasta duce la fragmentarea și deteriorarea habitatelor naturale și ca urmare are loc distrugerea integrității comunităților herpetofaunistice.

Factorii pozitivi pot fi crearea fâșiilor forestiere de protecție de-a lungul râurilor, împădurirea versanților afectați de erozie, reglarea pășunatului. De asemenea este binevenită extinderea suprafețelor rezervatelor de stepă „Bugeac”, „Ciumai” și rezervației naturale „Prutul de Jos”, care servesc ca nuclee pentru populațiile speciilor rare.

Luînd în considerație starea actuală a complexului herpetofaunistic, de caracterul și influența diferitor factori asupra populațiilor de amfibi-

eni și reptile, sunt necesare un șir de măsuri, care ar prevedea: protecția habitatelor naturale existente de degradarea continuă; crearea rețelei ecologice prin restabilirea fișilor de protecție ca habitate suplimentare și căi de migrație mai puțin primejdioase; crearea zonelor protejate și a trecerilor subterane în locurile de migrație.

În afară de aceasta sunt necesare un șir de măsuri organizatorice cum ar fi: efectuarea lucrului explicativ educațional în rîndul populației prin mijloacele de informare publică. De asemenea, pentru protecția acestui grup de animale, sunt necesare organizarea seminarelor în școli și licee cu genericul "Să salvăm amfibienii și reptilele; controlul permanent a stării habitatelor populate de specii rare; implicarea voluntarilor în problema protecției speciilor rare.

Întreprinderea acestor măsuri va contribui la menținerea diversității specifice a complexului herpetofaunistic și stoparea degradării lui.

În concluzie putem menționa că în regiunea investigată populează în prezent 9 specii reptile și 8 amfibieni inclusiv 50% sunt atestate în Cartea Roșie a Moldovei. În această regiune, care este cea mai valorificată zonă a republicii, habitatele cu aspect mai mult sau mai puțin natural s-au păstrat preponderent în luncile râurilor și contribuie la protecția și conservarea diversității herpetofaunistice. Aceste sectoare de asemenea vor favoriza formarea și integritatea rețelei ecologice naționale și a zonei de tampon a rezervației biosferice „Delta Dunării”.

Studiul a fost efectuat în cadrul proiectului fundamental 15.187.0211F realizat în cadrul Institutului de Zoologie.